

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА  
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

**ПРОГРАМА  
КОМПЛЕКСНОГО ЕКЗАМЕНУ З ФАХУ**

Галузь знань 07 Управління та адміністрування  
Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування  
Освітньо-професійна програма Фінанси і кредит  
Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

Програма комплексного екзамену з фаху для студентів спеціальності 072  
Фінанси, банківська справа та страхування

Програму комплексного екзамену з фаху затверджено на засіданні циклової  
комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту

Протокол від 06 березня 2024 р. № 3

Голова циклової комісії  Вікторія КАЗАКОВА

Програму комплексного екзамену з фаху затверджено Педагогічною радою Фахового  
коледжу «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Протокол від «21» березня 2024 р. № 5

Голова Педагогічної ради  Зоя ГЕЙХМАН

## **Пояснювальна записка**

Атестація здобувачів фахової передвищої освіти Фахового коледжу «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра здійснюється відповідно до Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про організацію роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності», постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», вимог державних стандартів освіти, стандартів фахової передвищої освіти, професійних стандартів (за наявності), інших нормативно-правових актів України з питань освіти, Статуту та Положення про організацію освітнього процесу у Фаховому коледжі «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка.

Підготовка фахівців за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування здійснюється на основі освітньо-професійної програми (ОПП), навчального плану.

Відповідно до ОПП фаховий молодший бакалавр за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування повинен вміти компетентно і відповідально розв'язувати типові задачі професійної діяльності.

Форма Атестації студентів - комплексний екзамen з фаху, який спрямований на перевірку досягнень програмних результатів навчання, визначених та освітньо-професійною програмою Фінанси і кредит.

До Атестації допускаються студенти, які виконали навчальний план підготовки фахового молодшого бакалавра.

### **1. Програмні результати навчання**

Студентка/студент виявляє наступні програмні результати навчання:

- застосовує професійно-профільовані знання у фінансовій сфері відповідно до видів роботи;
- знає методичні основи складу і структури фінансової системи;
- знає механізм функціонування фінансової системи держави в сучасних економічних умовах;
- знає склад, структуру і класифікації бюджету як об'єкта управління;
- вміє визначати та оцінювати порядок формування доходів та фінансування видатків бюджетів;
- здатна/здатний аналізувати склад і структуру бюджетів підприємств різних організаційно-правових форм господарювання, порядок формування їх доходів та фінансування видатків;
- здатна/здатний аналізувати бюджетний дефіцит та методи його фінансування;
- здатна/здатний характеризувати державний боргу та механізм його обслуговування;
- знає склад і особливості здійснення банківських операцій;
- використовує професійно-профільовані знання і навички щодо функціонування системи страхування;
- використовує професійно-профільовані знання та навички при нарахуванні та сплаті податків, визначенні специфіки оподаткування окремих видів діяльності;

- використовує професійно-профільовані знання та навички при реєстрації малих підприємств і відкритті розрахункових рахунків;
- знає методи, організаційно-правові форми й види господарського контролю в Україні;
- застосовує знання та навички при узагальненні результатів контрольних заходів, надає пропозиції для прийняття управлінських рішень за наслідками контролю;
- розуміє зміст аудиторського висновку і звіту аудитора, вміє відстежувати виконання підприємством рекомендацій аудитора;
- вміє оцінювати стан, проблеми та перспективи здійснення фінансової діяльності підприємства;
- визначає порядок створення фінансових ресурсів підприємств та можливих напрямків їх використання, планування джерел формування і використання фінансових ресурсів;
- здатний ефективно та самостійно діяти у нестандартних ситуаціях, використовуючи набуті фахові знання;
- застосовує компетентності, набуті при вивченні спеціалізованих фахових дисциплін в процесі розв'язання практичних задач;
- здатний до використання професійно-профільованих знань й умінь із застосуванням сучасних комп'ютерних технологій у професійній діяльності.

## **2. Методика та форма проведення**

Екзамен проводиться у комбінованій формі з використання сервісних служб Google, зокрема: Google forms – для проведення тестування.

Етапи проведення екзамену.

*I. Підготовчий етап.* Проводиться консультація до проходження атестації.

*II. Проведення комплексного екзамену з фаху:*

Екзаменаційні завдання складаються з двох частин:

- 1) тестування;
- 2) розв'язання ситуаційних задач.

На початку екзамену студентки/студенти обирають екзаменаційні білети, після чого виконують тестові завдання комплексного екзамену з фаху з використанням сервісу Google Forms. Термін виконання завдання – 40 хвилин.

Після виконання тестових завдань студенти приступають до виконання практичних завдань. Підготовка до відповіді тримає 20 хв. По закінченні терміну підготовки екзаменаційна комісія заслуховує відповідь студентки/студента, яка триває 10-15 хвилин.

*III. Підведення підсумків.* Оголошуються результати складання екзамену.

## **3. Критерії оцінювання**

Критерії оцінювання дозволяють зробити висновок щодо рівня підготовки випускника Фахового коледжу «Універсум» та відповідності його набутій спеціальності. При цьому виявляються обсяг знань, їх системність, рівень засвоєння, вміння застосовувати набуті знання при виконанні практичних завдань.

Білети комплексного екзамену з фаху складаються з комплексного

практичного завдання та 25 тестових завдань. Комплексне практичне завдання та виконання тестів оцінюються в 100 балів кожне. Відповідь на комплексному екзамені з фаху оцінюється як середнє арифметичне між оцінкою за виконання тестів і оцінкою за виконання комплексного практичного завдання.

### Критерії оцінювання завдань екзаменаційного білету

| Бали                                                        | Критерії оцінювання завдання                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Виконання тестів і встановлення правильності тверджень      |                                                                                                                                                      |
| <b>1 бал</b>                                                | Правильно виконаний тест або встановлене твердження                                                                                                  |
| <b>0 балів</b>                                              | Неправильно виконаний тест або встановлене твердження                                                                                                |
| Встановлення відповідності між поняттями та їх визначеннями |                                                                                                                                                      |
| <b>5 балів</b>                                              | Встановлено всі відповідності в повному обсязі                                                                                                       |
| <b>4 бали</b>                                               | Встановлено відповідності 4 понять з 5 запропонованих                                                                                                |
| <b>3 бали</b>                                               | Встановлено відповідності 3 понять з 5 запропонованих                                                                                                |
| <b>2 бали</b>                                               | Встановлено відповідності 2 понять з 5 запропонованих                                                                                                |
| <b>1 бал</b>                                                | Встановлено відповідності 1 поняття з 5 запропонованих                                                                                               |
| <b>0 балів</b>                                              | Не встановлено відповідності жодного з запропонованих понять                                                                                         |
| Виконання ситуаційної задачі                                |                                                                                                                                                      |
| <b>45 – 50 балів</b>                                        | Виконано в повному обсязі                                                                                                                            |
| <b>36 – 44 балів</b>                                        | Практичне завдання виконано в повному обсязі, але допущені незначні помилки або завдання виконано не раціональним способом                           |
| <b>26 - 35 балів</b>                                        | Завдання виконано неповністю, але більше ніж на 2/3 загального обсягу. Допущені помилки у виконанні завдання. Алгоритм виконання завдання правильний |
| <b>16 – 25 балів</b>                                        | Завдання виконано більше половини. Алгоритм виконання завдання порушений, що привело до неправильного результату                                     |
| <b>0 - 15 бали</b>                                          | Завдання не виконано, або виконано менше ніж на половину                                                                                             |

### Шкала оцінювання результатів комплексного екзамену з фаху

| Рейтингова оцінка | Оцінка за стобальною шкалою | Значення оцінки                                                                                                                                  |
|-------------------|-----------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>A</b>          | <b>90 – 100 балів</b>       | <b>Відмінно</b> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками                               |
| <b>B</b>          | <b>82-89 балів</b>          | <b>Дуже добре</b> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок                         |
| <b>C</b>          | <b>75-81 балів</b>          | <b>Добре</b> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок                                                                |
| <b>D</b>          | <b>69-74 балів</b>          | <b>Задовільно</b> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності |

|           |                    |                                                                                                                                                                         |
|-----------|--------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>E</b>  | <b>60-68</b> балів | <b>Достатньо</b> – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)                                                                                                  |
| <b>FX</b> | <b>35-59</b> балів | <b>Незадовільно з можливістю повторного складання</b> – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання |
| <b>F</b>  | <b>1-34</b> балів  | <b>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</b> – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни                           |

#### 4. Програма комплексного екзамену з фаху

1. Поняття, суть і функції фінансів.
2. Фінансова система України.
3. Фінансова політика і фінансовий механізм.
4. Фінанси підприємницьких структур.
5. Державні фінанси.
6. Бюджет і бюджетна система.
7. Доходи і видатки державного бюджету.
8. Податки і податкова система.
9. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення.
10. Місцеві фінанси.
11. Державний кредит і державний борг.
12. Страхування і страховий ринок.
13. Фінансовий ринок.
14. Міжнародні фінанси.
15. Сутність і види податків.
16. Організація податкової системи.
17. Облік платників і надходжень податків до бюджету.
18. Податок на додану вартість.
19. Акцизний податок.
20. Мито.
21. Податок на прибуток підприємств.
22. Податок з доходів фізичних осіб.
23. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва.
24. Плата за ресурси та послуги.
25. Інші податки та податкові збори.
26. Ухиляння від податків та перекладання податків.
27. Неподаткові платежі до бюджету.
28. Сутність та роль бюджету держави.
29. Бюджетна класифікація та бюджетне планування.
30. Бюджетний дефіцит. Державний борг. Державний кредит.
31. Бюджетна система та бюджетний устрій.
32. Бюджетне регулювання та міжбюджетні відносини.
33. Система доходів бюджету.
34. Система видатків бюджету.
35. Видатки бюджету на економічну діяльність держави.
36. Видатки бюджету на соціальну сферу та соціальний захист населення.

37. Видатки бюджету на національну оборону та управління.
38. Основні види банків та порядок їх створення.
39. Організація діяльності банку.
40. Формування ресурсів банку.
41. Операції банків з формування власного капіталу та залученням коштів.
42. Операції банків із запозичення коштів та обслуговуванням платіжного обороту.
43. Операції банків з готівкою, пластиковими картками та векселями.
44. Кредитні операції банків та управління кредитним портфелем.
45. Валютні операції банків.
46. Торговельні операції банків в іноземній валюті.
47. Неторговельні операції банків в іноземній валюті.
48. Операції банків з цінними паперами.
49. Послуги комерційних банків.
50. Фінансові результати діяльності банків.

***Зразок завдань екзаменаційного білету  
комплексно екзамену з фаху***

**1.** Виконайте тестові завдання за посиланням на корпоративній пошті.

**2.** Розв'яжіть практично-ситуаційну задачу.

*Умова:* протягом звітного періоду відбулися наступні господарські операції:

1. Підприємство, зареєстроване як платник ПДВ, реалізувало готову продукцію на загальну суму 1500 тис. грн. (в т. ч. ПДВ).

2. Підприємство придбало виробничі запаси на загальну суму 1800 тис. грн. (в т. ч. ПДВ).

3. Підприємство отримало кредит банку на суму 60 тис. грн. для поповнення обігових коштів строком на 3 місяці з розрахунку 14% річних. Оплата нарахованих відсотків здійснюється щомісяця. Метод розрахунку відсотків – “факт/360”. Одноразова комісія банку складає 1% суми кредиту.

*Завдання:*

1) здійснити розрахунок підприємства з нарахування і сплати ПДВ;

2) вказати, на які цілі підприємство має право брати кредит;

3) скласти графік погашення кредиту (табл. 1).

*Таблиця 1*

**Графік погашення кредиту, процентів та комісійних**

| Місяці                | Сума нарахованих процентів, грн. | Виплата заборгованості за кредитом, грн. | Платіж всього, грн. | Залишок заборгованості за кредитом, грн. |
|-----------------------|----------------------------------|------------------------------------------|---------------------|------------------------------------------|
| 0 (отримання кредиту) | 0                                | 0                                        | 0                   | 60000                                    |
| 1 (28 днів)           |                                  | 20000                                    |                     |                                          |
| 2 (31 день)           |                                  | 20000                                    |                     |                                          |
| 3 (30 днів)           |                                  | 20000                                    |                     |                                          |
| Всього                |                                  |                                          |                     | ×                                        |

***Зразок відповіді на завдання білету комплексного екзамену з фаху***

1. Підприємство-платник ПДВ здійснює розрахунок з нарахування і сплати податку. Базова ставка податку складає 20%. При цьому проводиться розрахунок

ПДВ-зобов'язання та ПДВ-кредиту. ПДВ-зобов'язання виникає у підприємства в процесі реалізації, а ПДВ-кредит – при придбанні. Якщо розмір ПДВ-зобов'язання перевищує розмір ПДВ-кредиту, то різниця сплачується підприємством до бюджету.

Розрахуємо розмір ПДВ-зобов'язання підприємства:

$$1500 \times 20 / 120 = 250 \text{ тис. грн.}$$

Даний розрахунок обумовлений тим, що розмір ПДВ вже включено у загальну суму доходу, отриманого від реалізації.

Аналогічно проводимо розрахунок ПДВ-кредиту:

$$1800 \times 20 / 120 = 300 \text{ тис. грн.}$$

Визначаємо різницю між розміром ПДВ-кредиту і ПДВ-зобов'язання:

$$300 - 250 = 50 \text{ тис. грн.}$$

Таким чином, підприємство має право на відшкодування ПДВ з бюджету в розмірі 50 тис. грн.

2. Основні цілі кредитування наступні:

- розширення виробництва;
- розвиток нового бізнес-проекту;
- відкриття нових торгових точок і філій;
- закупівля нового товару і підтримка товарообігу компанії;
- оновлення обладнання та необхідної техніки;
- придбання нерухомості;
- купівля автомобіля (в комерційних цілях);
- ремонт обладнання або нерухомості.

3. Кредити на поповнення обігових коштів беруться з метою придбання оборотних ресурсів для забезпечення безперервного і ефективного виробничого процесу.

4. Графік погашення кредиту банку має наступний вигляд (табл. 1):

Таблиця 1

Графік погашення кредиту, процентів та комісійних

| Місяці                | Сума нарахованих процентів, грн. | Виплата заборгованості за кредитом, грн. | Платіж всього, грн. | Залишок заборгованості за кредитом, грн. |
|-----------------------|----------------------------------|------------------------------------------|---------------------|------------------------------------------|
| 0 (отримання кредиту) | 0                                | 0                                        | 0                   | 60000                                    |
| 1 (28 днів)           | 653,33                           | 20000,0                                  | 20653,33            | 20000                                    |
| 2 (31 день)           | 482,22                           | 20000,0                                  | 20482,22            | 20000                                    |
| 3 (30 днів)           | 233,33                           | 20000,0                                  | 20233,33            | 0                                        |
| Всього                | 1368,88                          | 60000,0                                  | 61368,88            | ×                                        |

## 5. Рекомендовані джерела

Література, що рекомендується для підготовки до комплексного екзамену з фаху, визначається викладачами на основі списків, що подаються в програмах з навчальних дисциплін: законодавчо-нормативних актів, монографій, посібників, підручників.

1. Андрущенко В. Л., Осмятченко В. О., Ізмайлов Я. О., Тучак Т. В. Податкова система : навч. посіб. Університет ДФС України. Ірпінь, 2020. 492 с.



2. Білик О. І., Хім М. К. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів : Вид-во Львів. полтехніки, 2021. 339 с.
3. Благун І.Г., Сорока Р.С., Єлейко І.В. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія, 2021. 314 с.
4. Бюджетний Кодекс України : Кодекс від 08.07.2010 №2456-VI. [Електронний ресурс]. Офіційний WEB-портал Верховної Ради України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
5. Кириленко О.П., Гринчишин П.С., Лободіна З.М. Казначейська система : підруч. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 363 с.
6. Копилюк О., Музичка О. Банківські операції : Центр учбової літератури, 2019. 536 с.
7. Костякова А.А., Захарова Н.Ю., Кучеркова С.О., Ілляшенко К.В., Звітність підприємств. Практикум: навч. посіб. Частина І. "Фінансова звітність". За заг. ред. к.е.н., доцента А.А. Костякової. Мелітополь : ТОВ "Колор Принт", 2020. 176 с.
8. Кремінь О.І., Кремінь В.М. Фінанси : навч. посіб. 4-те вид. К. : ЦУЛ, 2022. 416 с.
9. Курило О.Б., Бондаренко Л.П., Вівчар О.І, Чубка О.М. Фінанси підприємств: підруч. К. : Видавничий дім «Кондор», 2020. 340 с.
10. Марусяк Н.Л. Фінанси підприємств : навч. посіб.: 2-ге вид., перероб. і доп. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 176 с
11. Миськів Г. Бюджетна система: теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях): навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.
12. Павелко О.В. Облік і звітність у банках : навч. посіб. [Електронне видання]. Рівне : НУВГП, 2022. 336 с.
13. План рахунків бухгалтерського обліку банків України та Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України : Постанова Правління Національного банку України від 11.09.2017 р. №89. [Електронний ресурс]. Офіційний WEB-портал Національного Банку України. URL : <https://bank.gov.ua/document/download?docId=55228582>.
14. Податковий кодекс України : Кодекс від 02.12.2010 №2755-VI. [Електронний ресурс]. Офіційний WEB-портал Верховної Ради України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
15. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. №2121-III. [Електронний ресурс]. Офіційний WEB-портал Верховної Ради України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
16. Про державний бюджет України на 2022 рік : Закон України від 02.12.2021 №1928-IX. [Електронний ресурс]. Офіційний WEB-портал Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1928-20#Text>
17. Рогов Г.К., Зінченко А.І., Пащенко О.В. Практикум з фінансів підприємств Навчальний посібник. 2020. 152 с.
18. Рудюк Л. В. та ін. Фінанси підприємств : навч. посіб. Відкрит. міжнар. ун-т розвитку людини "Україна". К. : Ун-т "Україна", 2021. 288 с.
19. Ситник Н.С., Стасишин А.В., Блащук-Девяткіна Н.З., Петик Л.О. Банківська система: навч. посіб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 580 с.
20. Сокурєнко В.В., Швець Д.В., Бортник С.М., Ткаченко С.О. Фінанси підприємств : підруч. за заг. ред. В.В. Сокурєнка. 2-ге вид., допов. та перероб. Харків : ХНУВС, 2022. 292 с

21. Сосновська О.О. Страхування : навч. посіб. К. : Київський університет ім. Б. Грінченка, 2021. 327 с.
22. Томнюк Т.Л. Податкова система: навч. посіб. Чернівці : ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.
23. Тридід О.М., Самородов Б.В., Вядрова І.М. та ін. Банківська система : підруч. Львів : «Новий Світ 2000», 2020. 536 с.
24. Утенкова К.О. Облік у банках: практ. посіб. Харків: 2021. 176 с.
25. Ушакова О.А. Банківські операції : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2021. 226 с.

#### **Інформаційні ресурси**

1. Законодавство України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Міністерство фінансів України : URL : <https://www.minfin.gov.ua/>.
3. Державна податкова служба України. URL : <https://tax.gov.ua/>.
4. Фінанси України : Науково-теоретичний та інформаційно-практичний журнал. URL : <http://finukr.org.ua/>.
5. Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку. URL : <http://www.nssmc.gov.ua>.
6. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
7. Державна регуляторна служба України. URL : <https://www.drs.gov.ua/>

#### **6. Матеріали довідкового характеру і технічні засоби, дозволені для використання під час екзамену**

У процесі підготовки та відповідей на запитання під час комплексного екзамену з фаху студенти можуть використовувати План рахунків бухгалтерського обліку банків України і калькулятор для здійснення розрахунків.